

Biztonságtechnikai szabványok 2016. 07.

Az **1995. évi XXVIII.** törvény értelmében a Magyar Köztársaság *nemzeti szabványügyi szervezete* a Magyar Szabványügyi Testület (MSZT), státusza köztestület, melynek célja a hazai termékek és szolgáltatások hosszú távú piaci versenyképességének elősegítése és fenntartása hazai, európai és nemzetközi szinten.

A Magyar Szabványügyi Testület fő tevékenységi területe:

- a szabványosítás,
- a tájékoztatás,
- a tanúsítás és
- az oktatás.

Mi is az a szabvány?

Az 1995. évi XXVIII. törvény szerint:

- 1. számú melléklet (1) pont: *A szabványosítás* olyan tevékenység, amely *általános és ismételten alkalmazható megoldások*at ad fennálló vagy várható problémákra azzal a céllal, hogy a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb legyen.
- 4. § (1) *A szabvány* elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, *közmegegyezéssel elfogadott* olyan *műszaki* (technikai) *dokumentum*, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és ismételten alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb.

Mi is az a szabvány?

- A **közmegegyezés** nemzetközileg elfogadott meghatározása a következő:
- " **Közmegegyezés**: olyan általános megegyezés, amelyet az jellemez, hogy a lényeges kérdésekben nincs fenntartott ellenvéleménye az érdekek egyik fontos csoportjának sem, továbbá, hogy az eljárás során minden érdekelt véleményét igyekeztek figyelembe venni, és megoldást találni minden ütköző álláspontra.
- A közmegegyezés nem szükségképpen jelent egyhangú véleményt."
- A közmegegyezés tükrözi a szabványok önkéntes jellegét. Ez biztosítja azt, hogy a szabványt az érintett felek támogatják, és elkészítésével önkéntes elkötelezettséget vállaltak a szabvány használatára.

Szabványügyi Szervezetek

Nemzetközi szabványügyi szervezetek:

- **ISO** International Organization for Standardization
(Nemzetközi Szabványügyi Szervezet)
- **IEC** International Electrotechnical Commission
(Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság)
- **ITU** International Telecommunication Union
(Nemzetközi Távközlési Egyesület)

Európai szabványügyi szervezetek:

- **CEN** Comité Européen de Normalisation
(Európai Szabványügyi Bizottság)
- **CENELEC** Comité Européen de Normalisation
Electrotechnique (Európai Elektrotechnikai
Szabványügyi Bizottság)
- **ETSI** European Telecommunications Standards Institute
(Európai Távközlési Szabványügyi Intézet)

Az MSZT tagsági helyzete:

- **ISO:** tag.
- **IEC:** tag.
- **ITU:** nem tag.
- **CEN:** 2003. január 1-től az MSZT teljes jogú tag.
- **CENELEC:** 2002. június 1-től az MSZT teljes jogú tag.
- **ETSI:** 1996. óta teljes jogú tag.

Európai szabványok:

- A CEN, a CELENEC és az ETSI által jóváhagyott és közzétett szabványok.
 - Az európai szabványok alkalmazása **önkéntes**.
 - Az európai szabványokat a nemzeti szabványügyi (tag)szervezeteknek kötelességük bevezetni (honosítani);
A bevezetés módja:
 - fordításos;
 - jóváhagyó közleményes.

Európai szabványok:

- Az európai szabványok (kibocsátói jelük szerint):
 - ◆ **EN** (European Standard)
 - ◆ **ENV** (European Prestandard, előszabvány)
 - ◆ **HD** (Harmonised Document, harmonizált dokumentum)
 - ◆ **TS** (Technical Specification, műszaki előírás)

- **EN** Nemzeti szinten kötelező bevezetés
 - ◆ fordítással,
 - ◆ jóváhagyó közleménnyel.
 - ◆ **Ütköző nemzeti szabványok visszavonása kötelező.**
- **ENV** Előszabvány átmeneti alkalmazásra, olyan műszaki területeken, ahol a fejlődés nagyon gyors és sürgős szükség van valamilyen irányelvre.

Nemzeti szinten kívánatos a bevezetése valamilyen módon.

- ◆ **Ütköző nemzeti szabványok visszavonása nem szükséges.**
- **HD** Nemzeti szinten bevezetése kötelező.
 - ◆ **Ütköző nemzeti szabványok visszavonása kötelező.**
- **TS** Nem kötelező a nemzeti szinten történő bevezetés.
 - ◆ **Ha mégis bevezetésre kerül, akkor olyan jogállású, mint egy EN, tehát ütköző szabványok visszavonása kötelező!**

IEC

- 60/23²⁰¹⁵ tagország/társult tag;
- 6148²⁰¹⁵ szabvány és egyéb (összesen:6895²⁰¹⁵), szabványjellegű dokumentum;
- Drezdai Egyezmény 1996.
IEC-CENELEC együttműködés
- Az integráció folytatódik, 2009 óta közös IEC-CENELEC titkárság van

CENELEC

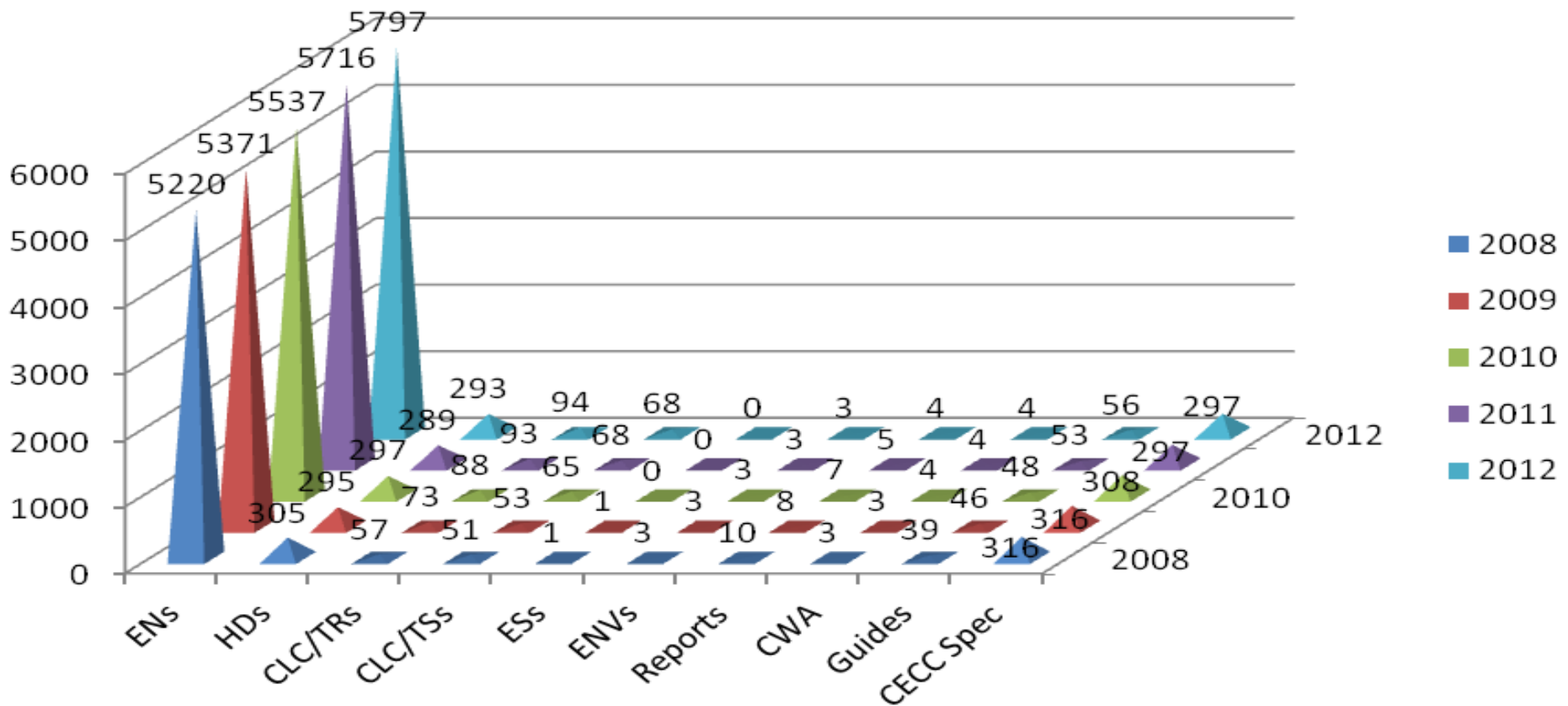
- 33/13/1PSB²⁰¹⁵ tagország/társult tag/partner;
- 49 együttműködő partner;
- A CENELEC szabványok bevezetése, (honosítása) 6 hónapon belül;
- Az 6 685²⁰¹⁵ (EN, HD) szabvány dokumentum 99%-a magyar nemzeti szabvány.
- Szabványjellegű dokumentummal összesen: 6 937²⁰¹⁵; több, mint 200 ezer oldal!

IEC-CENELEC

2015 végén a

- ◆ CENELEC szabványok 68 %-a azonos az IEC-vel;
- ◆ 5 %-a kismértékben módosított IEC;
- ◆ 27 %-a „tisztá” európai szabvány.

IEC-CENELEC 2012.05.30.

Magyar Szabványügyi Testület

- 2015. december 31-én érvényben lévő MSZ szabványok száma:
 - ◆ MSZ jelzetű szabványok darabszáma közel 27000 (26960)
 - ◆ Szabványösszetétel:
Nemzeti 14,1%, EU-s 83,2%, Nközi 2,7%
 - ◆ MSZ EN szabványokból az angol-magyar nyelv aránya 2015 végén: 72,3%/27,7 %
 - ◆ Biztonságtechnikai szabványokból jelenleg
 - ◆ terjedelem tekintetében ~ 31% magyar nyelvű, de folyamatosan csökken!

Önkéntes, vagy nem kötelező!?

Mit is jelent az, hogy *Önkéntes*?

2002. előtt gyakorlatilag a nem kötelező szabvány kötelezőbb volt, mint a kötelező, mert nem kaphattunk engedélyt az ettől való eltérésre.

Önkéntes, vagy nem kötelező!?

- A régi porosz-orosz rendszer szerint:
„minden tilos, ami nincs megengedve”
 - Ma az angolszász felfogás érvényesül Európában, azaz:
„minden megengedett, ami nem tilos, de mindenért egyéni felelősséget kell vállalni”.
- Ezentúl tehát a helyes -pénzügyesek által gyakran feltett- kérdés nem az lesz, hogy “hol van ez előírva?”, hanem, hogy “ki vállalja ezért az eltérésért a felelősséget?”.

Nézzük milyen előírások érvényesek ma, melyekre tekintettel kell lennünk mindennapi munkánk során:

- Az 1995. XXVIII. törvény egyik módosítása (2001. évi CXII. törvény) 2002. január 1-én lépett hatályba, mely deklarálja, hogy:

6. §

- (1) A nemzeti szabvány alkalmazása önkéntes.
- (2) Műszaki tartalmú jogszabály hivatkozhat olyan nemzeti szabványra, amelynek alkalmazását úgy kell tekinteni, hogy az adott jogszabály vonatkozó követelményei is teljesülnek.

A szabványok jogszabállyal történő kötelezővé tétele tiltott, mert:

- Ellenkezik a szabványosítás egyik legfontosabb alapelvevel, az önkéntességgel, amely alapelv értelemszerűen megjelenik a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvényben és az MSZT működési szabályaiban is.
- A kötelezővé tett szabványok a kereskedelem műszaki akadályát képezik. A külkereskedelemben zavarokat okoz, ha a szabvány az egyik országban kötelezővé van téve, a másik országban nincs, így a piac szereplői számára a gazdasági szabályozók nem egységesek, mivel a hazai és a külső piacokra történő gyártás során a vizsgálati és az értékesítési feltételek különbözőek.

A szabványok jogszabállyal történő kötelezővé tétele tiltott, mert:

- A kötelezővé tett szabvány akadályozza az áruk és a szolgáltatások szabad mozgását, áramlását, ami viszont ellenkezik az EU egyik alapszerződésében, a Római Szerződésben lefektetett, ez irányú alapelvvel.
- A kötelező szabvány gátolja a műszaki fejlődést, megmerevíti a szabályozást, akadályozza az újabb, olcsóbb, gazdaságosabb technikai megoldások, takarékosabb gyártási, eljárási módok bevezetésére irányuló törekvéseket.

Nézzük, milyen előírások érvényesek ma,
melyekre tekintettel kell lennünk mindennapi
munkánk során:

Villamos termék (gyártmány) esetén az
2013. évi V. tv. a Polgári
Törvénykönyvről 6:557. §-a

[A felelősség korlátozása és kizárása]
szerint:

„A károsulttal szemben a gyártó
felelősségének korlátozása, vagy
kizárása semmis.”

Mit is jelent ez?

A BTK (2012. évi C. törvény) 165. § (1) szerint:

- „ Aki foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, „x” évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”

Mit is jelent ez?

- A bíróságok álláspontja szerint szakmai szabály mindig van:
 - ◆ -ha van írásban lefektetett kötelező szabály, akkor az,
 - ◆ -ha nincs ilyen, akkor a nem kötelező előírás,
 - ◆ -a szóban elhangzott utasítás,
 - ◆ -a kialakult szakmai gyakorlat, vagy
 - ◆ -végső esetben- az igazságügyi szakértő erre vonatkozó (utólagos) vélelme.

Kötelező, vagy nem?

...más előírás hiányában tehát az „önkéntes”, nem kötelező szabvány is **szakmai szabály**, amelynek előírásai mértékadók a veszélyeztetés elbírálásánál!!!

Kvázi „kötelező”!

A **harmonizált szabványok** biztonsági előírásainak alkalmazásától csak abban az esetben szabad eltérni, ha valaki ezektől egyértelműen eltérő megoldást alkot, és kijelenti, hogy vállalja a felelősséget azért, hogy az(ok) **legalább** a szabvány(ok)ban szereplő előírással **azonos biztonsági szintet** nyújt(anak)!

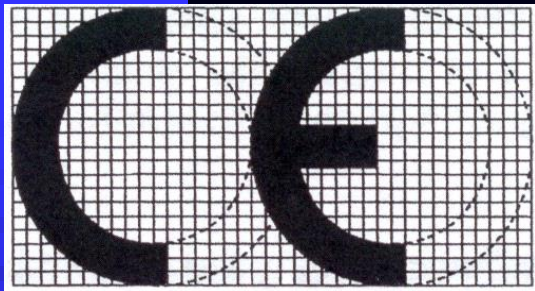
A CENELEC szabványok 2015-ben (6 891 db.) 24%-a, (1 683 db.) harmonizált szabvány!

Kinek és milyen formában kell nyilatkoznia?

- A villamos termékeknél ez viszonylag egyszerű: általában a 79/1997. (XII.31.) IKIM rendelet (73/23/EEC, 93/68/EEC (LVD) Kisfeszültségű berendezések);
- más egyéb termékekre pedig a rájuk vonatkozó, ehhez hasonló más rendeletek ezt pontosan szabályozzák.

Kinek és milyen formában kell nyilatkoznia?

Gyakorlatilag nem történt más, mint privatizálták az *eltérési engedély* kiadását, nem egy „HIVATAL” adja ki, hanem egy erre feljogosított (szakértő) és felelősséget vállaló MAGÁNSZEMÉLY, vagy SZERVEZET, valamint *egyenértékűségi*, vagy *megfelelőségi nyilatkozatra* magyarosították a nevét.

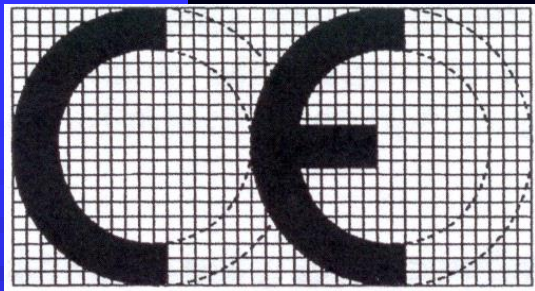

CE jelölés

- A CE jelölés nem kereskedelmi jel, hanem a gyártó, szállító felelős, joghatályos nyilatkozata arról, hogy saját maga kiértékelte, vagy valamilyen szervezet közreműködésével kiértékelte a termékének az európai direktíváknak való megfelelőségét, a kiértékelési eljárást dokumentálta, és a műszaki dokumentációt hatósági felszólításra be tudja mutatni, s kiállította a terméktípusra vonatkozó

"Megfeleléségi Nyilatkozatot".

A CE jelölés csak direktívás (harmonizált) szabvány hatálya alá tartozó terméken alkalmazható!

CE jelölés

- **3. számú melléklet (B) a 79/1997. (XII. 31.) IKIM rendelethez :**
- „A megfelelőségi nyilatkozatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:
 - ◆ - a gyártó vagy a gyártó meghatalmazott Európai Unióban letelepedett képviselője nevét és címét,
 - ◆ - a villamossági termék leírását,
 - ◆ - hivatkozást a honosított **harmonizált** szabványokra,
 - ◆ - hivatkozást azokra az előírásokra, amelyeknek való megfelelőségről nyilatkoznak (ha vannak ilyenek),
 - ◆ - a gyártó vagy a gyártó Európai Unióban letelepedett képviselőjének nevében aláíró kötelezettség vállalására felhatalmazott személy azonosíthatóságát,
 - ◆ - azon év utolsó két számjegyét, amelyben a CE jelölést elhelyezték.”

Nyelvi problémák

- A Magyar Mérnöki Kamara és az MSZT 2002 óta értelmezési problémákat sorakoztat fel a magyar nyelven történő megjelentetésről:
„-A csak idegen nyelven kiadott magyar szabvány helyett -a nyelvi értelmezési bizonytalanságok miatt, átmenetileg a magyar nyelven megjelenő szabvány közreadásáig-alkalmazható a szakterületileg megfelelő, legutolsó kiadású magyar nyelvű szabvány abban az esetben is, ha ez már nem hatályos” (MMK)

Nyelvi problémák

„-Szükséges, hogy a szabványok mielőbbi magyarítására központilag intézkedjenek és az anyagi feltételeit is biztosítsák. Egyes szabványok lefordítása meghatározott gazdálkodó szervezeteknek, illetve azok bizonyos csoportjának a kiemelt érdeke; elvárható, hogy a fordítás költségében ezek is jelentős részt vállaljanak.” (MMK)

Nyelvi problémák

Az állásfoglalást megkapták az érintett hatóságok, tervengedélyező szervek, minisztériumok és a közszolgáltató vállalatok vezetői.

A fogadtatás meglehetősen eltérő volt!

Nyelvi problémák

„Milyen lesz az európai jogharmonizáció hazai működése, ha esetleg egy jogszabályhoz nem a harmonizált európai szabványt, hanem egy visszavont szabványt alkalmazunk?” (MSZT)

„A nemzeti szabványosításról szóló törvény 2002. január 1-jétől hatályos módosulása óta sajnos az sem törvényes követelmény, hogy a jogszabály által hivatkozott szabvány nyelve magyar legyen.” (MSZT)

Nyelvi problémák

„Átmenetileg sem szabad azonban olyan engedményeket, kompromisszumokat előírányozni, amiről az állásfoglalás szól. Ez csak a korábbi állapotokat fogja konzerválni, és nem vezet a probléma megoldásához.” (MSZT)

Ahogy már megszokhattuk, a megrendelői oldal került ismét a legkellemetlenebb helyzetbe, hiszen szakmai felkészültsége, tájékozottsága sok esetben addig terjed, hogy tisztában van azzal, hogy egy létesítmény, rendszer tervezéséhez, megalkotásához felkészült, a Szakmai Kamara által bejegyzett és elfogadott mérnököt kell megbízni.

A szerződések megkötésekor szakmai szempontból egyértelműen a szakemberre hagyatkozik, elfogadva annak javaslatait és szakvéleményét, majd amikor az engedélyezés során az eljáró hatóság nem veszi figyelembe a kamarai állásfoglalást, megrendül a bizalma az eljárásban, a vele való bánásmód korrektségében és becsapva érzi magát.

Egy-egy ilyen eset alkalmas egy-egy szakma hitelének teljes lerombolására.

Az ICS rendszer rövid ismertetése

Az ICS-t (a szabványok nemzetközi osztályozását) az ISO (a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet) dolgozta ki abból a célból, hogy megkönnyítse a kommunikációt és az információcserét a szabványosítás területén. Ezen belül az ICS célja, hogy szerkezetül szolgáljon a nemzetközi, a regionális és a nemzeti szabványok, valamint más hasonló dokumentumok katalógusaihoz, és alapja legyen a nemzetközi, a regionális és a nemzeti szabványok rendelési rendszerének. Alkalmazható továbbá szabványok és hasonló dokumentumok osztályozására is adatbázisokban, könyvtárakban stb.

Az ICS megkönnyíti az információs és rendezőeszközök, mint például a jegyzékek, a válogatások, a bibliográfiák, a mágnesszalagokon és optikai eszközökön levő adatbázisok összehangolását, ily módon elősegíti a nemzetközi, a regionális és a nemzeti szabványok, valamint más hasonló dokumentumok terjesztését.

Az ICS felépítése és szabályai

Az ICS háromszintű, hierarchikus osztályozás.

Az 1. szint a szabványosítási tevékenység 40 szakterületét öleli fel, pl.: közúti járművek, mezőgazdaság, kohászat, stb. Mindegyik szakterületnek két számjegyű szakjelzete van.

Például: 33. Távközlés. Audio- és videotechnika

Az osztályozásba bevont szakterületeket a tartalomjegyzék sorolja fel.

Az ICS felépítése és szabályai

A szakterületek csoportokra vannak felosztva (2. szint). Egy-egy csoport szakjelzete a szakterület szakjelzetéből és a csoport három számjegyű csoportszámából áll. Ezeket pont választja el egymástól.

Például: 33.160. Audio-, video- és audiovizuális technika

Az ICS felépítése és szabályai

A csoportok többsége alcsoportokra (3. szint) van felosztva. Egy-egy alcsoport szakjelzete a szakterület szakjelzetéből, a csoport szakjelzetéből és az alcsoport kétjegyű számából áll. Ezeket pont választja el egymástól.

Például: 33.160.40. Videorendszerek

Az ICS felépítése és szabályai

Azok a szabványok, amelyek tárgyük szerint két vagy több csoportba vagy alcsoportba is tartozhatnak, az ICS-osztályozásban minden olyan csoportban vagy alcsoportban szerepelnek, amelybe besorolhatók. Ez megkönnyíti a szabványok témakörök szerinti keresését.

Az ilyen szabványokon mindegyik besorolás szerinti szakjelzet fel van tüntetve.

Az ICS felépítése és szabályai

A szakjelzeteket pontosvessző választja el egymástól, pl. 01.040; 23.040.10; 77.040.20; 77.140.30.

Az ICS alkalmazóinak nem szabad megváltoztatniuk az ICS-osztályozásban levő szakjelzeteket, mert a változtatások korlátoznák az információcsere lehetőségét.

Az ICS felépítése és szabályai

Példák:

01.110	Termékek műszaki dokumentációja
13.220	Tűzvédelem
13.310	Bűnözés elleni védelem
13.320	Vészjelző és figyelmeztető rendszerek
29.020	Elektrotechnika általában
33.160.40	Videorendszerek
91.060.50	Ajtók és ablakok

Az MSZ 1600 és az MSZ 172/1 helyett MSZ 2364 sorozat

- 2003. 02. 01-jén az MSZ 1600 szabványsorozat (néhány kivételtől eltekintve) és az MSZ 172/1 szabványsorozat visszavonásra került.
- Helyettük az MSZT az MSZ 2364-x és az MSZ HD 60364-x sorozatban foglalt elvárások betartását ajánlja.

Tények!

- 1. A műszaki specifikáció (Technical Specification), nem szabvány, bevezetése nemzeti szinten nem kötelező.
- 2. Ahogy a szabványok, úgy a szabványjellegű dokumentumok alkalmazása sem kötelező.

Tények!

■ 3. Jogszabályi

- ◆ hivatkozás esetén: Aki a szabványt alkalmazza, az bízhat abban, illetőleg vélelmezhető róla, hogy a jogszabály által megkívánt módon jár el, a szabványtól eltérő egyéb, költségesebb, bár jogilag ugyancsak megengedett eljárásokkal szemben.
- ◆ hivatkozás lehetséges TS-re is, mint más EN szabványokra is;
- ◆ évszám nélküli hivatkozás esetén az éppen érvényben lévő kiadás feltételeit kell teljesíteni a jogszabályi elvárás követelményeinek teljesítéséhez (ez a javasolt módszer)!

Tények!

- 4. A honosított szabvány (EN), vagy műszaki előírás (TS) jogszabályba való átemelése (idézése, bemásolása)
-ami a kötelezővé tétellel egyenértékű-
vagy tartalmi megváltoztatása két problémát is felvet (ha nem csupán hivatkozik rá):
 - ◆ -szerzői jogot sért,
 - ◆ -ellentétes az 1995. évi XXVIII. törvény 6. § (1) és (2) bekezdésével

Érvényben lévő biztonságtechnikai szabványok

Fontosabb, érvényben lévő, biztonságtechnikával kapcsolatos szabványok!

MSZ EN 15602:2008 Magyar nyelvű

Biztonsági szolgáltatások ellátói.
Fogalommeghatározások

MSZ EN 14383-1:2006 Angol nyelvű!

Bűnmegelőzés. Településrendezés és épülettervezés. 1. rész: Szakkifejezések

Fontosabb, érvényben lévő, biztonságtechnikával kapcsolatos szabványok!

MSZ EN 16082:2012 Angol nyelvű!

Repülőtér és repülésbiztonsági
szolgáltatások

MSZ EN 16747:2016 Angol nyelvű!

Tengeri és kikötői biztonsági
szolgáltatások

A mechanikai védelemre vonatkozó jelenleg érvényben lévő fontosabb EN szabványok jegyzéke!

MSZ EN 356

MSZ EN 1063

MSZ EN 1143-1, -2

MSZ EN 1300

MSZ EN 1522-1523

MSZ EN 1627-1628

MSZ EN 1629-1630

Üvegek betörés elleni védelme

Üvegek lövedékállósága

Értéktárolók betörésállósága

Fokozottan biztonságos záruk
(értéktárolók)

Ablakok, ajtók lövedékállósága

Ablakok, ajtók betörésállósága

Ablakok, ajtók betörésállósága

Aktualitások!

- Már csak az MSZ 1600-11, -13, -14, -16 van érvényben
- MSZ 2364 (már csak 6 db^{2016.07.}) új jelzete MSZ HD 60364 (61 db^{2016.07.})
- Új főcíme: „Kisfeszültségű villamos berendezések” a régi „Épületek villamos berendezéseinek létesítése” helyett

EURALARM

Az 1970-ben alapított európai tűz és biztonságtechnikai gyártók és szolgáltatók szövetsége jelenleg 18 (17) országból több, mint 5000 tagot (gazdálkodó szervezetet) számlál.

A szövetség tagjai az európai piacon több, mint 18 milliárd € forgalmat bonyolítanak évente.

Ez körülbelül **50 %-a** a teljes európai biztonságtechnikai piacnak.

Néhány hasznos URL

- **MSZT:** www.mszt.hu
- **IEC:** www.iec.ch
- **ISO:** www.iso.org
- **CENELEC** www.cenelec.eu
- **CEN:** www.cen.eu
- **ETSI:** www.etsi.org
- **EURALARM** www.euralarm.org
- **BSIA** www.bsia.co.uk

Egykori professzorom szerint:

„-....a bíróságon a legjobb
védőügyvéd:
a szabvány!!!”

Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!